

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	1
Kaupunginhallitus	158	04.05.2026	6	
Kaupunginvaltuusto	85	18.05.2026	10	

845-2026 (00 01 02, 12 01 02)

Vastaus valtuutettu Eeva-Johanna Elorannan ym. aloitteeseen oppilaiden keskittymiskyvyn parantamisesta Turun kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa

Tiivistelmä:

Valtuutettu Eeva-Johanna Eloranta ym. ovat tehneet aloitteen oppilaiden keskittymiskyvyn parantamisesta Turun kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa. Kaupunginvaltuustolle esitetään, että se merkitsee aloitteen vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Kh § 158

Lasten ja nuorten palveluiden johtaja Anu Parantainen sekä palvelualuejohtajat Vesa Kulmala, Krista Lahtinen ja Timo Jalonen 22.4.2026:

Valtuutettu Eeva-Johanna Eloranta ym. ovat tehneet aloitteen oppilaiden keskittymiskyvyn, itsesäätelyn, itsenäisen ohjautuvuuden sekä mielenterveyden vahvistamiseksi Turun kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa. Aloitteessa kiinnitetään huomiota yhteiskunnallisiin muutoksiin, kuten digitalisaatioon ja lisääntyneeseen ärsykekuormaan, joiden katsotaan heikentävän oppilaiden keskittymistä ja oppimistuloksia sekä kuormittavan opetushenkilöstöä. Aloitteessa esitetään, että Turun kouluissa ja oppilaitoksissa otetaan käyttöön tietoisuustaitojen eli tarkkaavaisuus- ja rauhoittumisharjoitteiden hyödyntäminen ja että opettajille järjestetään tarvittavaa koulutusta menetelmien käyttöönoton mahdollistamiseksi.

Tehty valtuustoaloite on tärkeä osoitus siitä, että yhteinen huoli lasten ja nuorten hyvinvoinnista, keskittymiskyvystä ja jaksamisesta tunnustetaan Turussa laajasti. Nopeasti muuttuvat yhteiskunnalliset olosuhteet, lisääntynyt ärsykekuormitus ja arjen paineet asettavat kasvavalle sukupolvelle uudenlaisia haasteita, joihin vastaaminen edellyttää suunnitelmallisia ja tutkimukseen perustuvia toimintamalleja.

Päiväkodeilla, kouluilla ja oppilaitoksilla on tässä työssä keskeinen rooli, sillä esi- ja perusopetus tavoittaa lähes kaikki lapset ja nuoret. Koulu on arjen toimintaympäristö, jossa voidaan systemaattisesti vahvistaa hyvinvointia, resilienssiä ja oppimista tukevia rakenteita sekä edistää niitä tekijöitä, jotka suojaavat mielenterveyttä ja tukevat oppilaiden keskittymistä. Tästä syystä oppilaiden keskittymiskykyä ja hyvinvointia koskevat toimenpiteet tarkastellaan Turun esi- ja perusopetuksessa osana laajempaa kokonaisuutta, joka yhdistää pedagogisen työn, koulun toimintakulttuurin ja opetushenkilöstön työhyvinvoinnin.

Oppilaiden keskittymiskyvyn parantaminen Turun päiväkodeissa, kouluissa ja oppilaitoksissa

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen perusopetus

Valtuustoaloitteessa nostetaan esiin perustellusti lasten ja nuorten keskittymiskykyyn, itsesäätelyyn ja hyvinvointiin liittyvät haasteet sekä niiden yhteys oppimistuloksiin ja opetushenkilöstön työssä jaksamiseen. Kaupunki jakaa aloitteessa esitetyn huolen siitä, että oppimisen edellytykset, työrauha ja hy-

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	2
Kaupunginhallitus	158	04.05.2026	6	
Kaupunginvaltuusto	85	18.05.2026	10	

vinvointi edellyttävät nykyistä systemaattisempaa kehittämistyötä kouluuyhteisöissä.

Turun kaupungin perusopetuksessa oppilaiden keskittymistä ja oppimisrauhaa tuetaan jo useilla rakenteellisilla ja pedagogisilla ratkaisuilla. Näistä keskeinen on se, että mobiililaitteita ei käytetä koulupäivän aikana. Tämä linjaus vähentää häiriötekijöitä, tukee oppilaiden keskittymistä oppitunneilla ja vahvistaa työrauhaa koko koulupäivän ajan. Digitaalisia välineitä hyödynnetään opetuksessa suunnitelmallisesti ja ohjatusti osana pedagogisia tavoitteita, ei oppilaiden vapaan käytön välineinä.

Lisäksi Turun perusopetuksessa on käynnistetty tutkimusperustainen kehittämishanke *Oppiminen ja hyvinvointi käsi kädessä*, joka vastaa valtuustoaloitteessa esiin tuotuihin tavoitteisiin kokonaisvaltaisella tavalla. Hankkeen lähtökohtana on ymmärrys siitä, että oppilaiden keskittymiskykyä ei voida kestävästi vahvistaa yksittäisillä menetelmillä, vaan se rakentuu koko koulun toimintakulttuurista, opetuksen rakenteista ja aikuisten työhyvinvoinnista.

Hankkeessa keskittymistä tuetaan erityisesti:

- vahvistamalla opetuksen ennakoitavuutta, selkeyttä ja rakenteellisuutta,
- kehittämällä yhteisiä toimintatapoja, jotka lisäävät oppilaiden kokemaa turvallisuutta ja työrauhaa,
- tarkastelemalla systemaattisesti opettajien työkuormaa, työn rakenteita ja vastuunjakoa ja
- vahvistamalla pedagogista ja organisatorista johtamista sekä kollegiaalista yhteistyötä.

Tutkimus ja käytännön kokemukset osoittavat, että opettajien ammatillinen hyvinvointi ja selkeästi johdettu koulun arki ovat keskeisiä edellytyksiä oppilaiden keskittymiselle. Kun opettajilla on riittävästi työrauhaa, yhteinen pedagoginen suunta ja toimivat rakenteet, opetustilanteet rauhoittuvat ja oppilaiden mahdollisuudet keskittyä oppimiseen paranevat.

Valtuustoaloitteessa esitetään tietoisuustaitojen ja keskittymisharjoitteiden käyttöönottoa kouluissa. Turun kaupungin näkemyksen mukaan tällaisten menetelmien mahdollinen hyödyntäminen edellyttää aina harkintaa, henkilöstön osaamista sekä kytkeytymistä koulun kokonaisvaltaiseen pedagogiseen ja hyvinvointia tukevaan toimintamalliin. *Oppiminen ja hyvinvointi käsi kädessä* -hanke luo tähän tarvittavat rakenteelliset edellytykset ja tarjoaa alustan, jossa erilaisia pedagogisia lähestymistapoja voidaan arvioida osana koulun arkea ja oppimisympäristöä.

Hankkeessa oppilaiden keskittymistä seurataan ja arvioidaan osana laajempaa hyvinvoinnin ja oppimisen arviointia, mukaan lukien oppilaiden kokemaa työrauhaa, opetuksen selkeys ja turvallisuus. Tuloksia hyödynnetään toiminnan jatkuvassa kehittämisessä.

Vuonna 2024 Turun perusopetuksen opettajia on osallistunut aluehallintoviraston (nykyinen Lupa- ja valvontavirasto) järjestämään *Läsnäolon- ja keskittymisen taidot – kasvatetaan yhdessä hyvinvointia ja oppimistaitoja* -webinaarikoulutukseen. Koulutus perustuu tutkittuun tietoon läsnäolon, keskittymisen ja tietoisuustaitojen merkityksestä oppimiselle ja hyvinvoinnille koulu-kontekstissa. Kaksiosaisessa koulutuskokonaisuudessa käsiteltiin sekä näiden taitojen tutkimusperustaisia vaikutuksia että konkreettisia pedagogisia

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	3
Kaupunginhallitus	158	04.05.2026	6	
Kaupunginvaltuusto	85	18.05.2026	10	

keinoja niiden opettamiseen ja hyödyntämiseen koulun arjessa. Koulutuksen tavoitteena oli vahvistaa opettajien ymmärrystä keskittymisen ja läsnäolon taitojen merkityksestä oppilaille ja koko kouluyhteisölle sekä tukea opettajien omaa ammatillista osaamista ja hyvinvointia.

Lisäksi Turun peruskouluissa on tarjolla oppilaille valinnaisaineita liikunta ja hyvinvointi -kokonaisuudessa, jonka puitteissa toteutetaan lyhyitä kursseja, joissa painottuvat keskittymistä, rauhoittumista ja itsesäätelyä tukevat sisällöt. Näissä kursseissa hyödynnetään esimerkiksi kehollisia, luovia ja toiminnallisia työskentelytapoja, jotka tukevat oppilaiden kykyä havainnoida omaa toimintaansa, säädellä vireystilaansa ja vahvistaa tarkkaavaisuuttaan. Toiminta on suunniteltu ikätasoisesti ja osana koulun opetussuunnitelmaa, ja se tarjoaa oppilaille mahdollisuuden harjoitella näitä taitoja osana normaalia koulupäivää myönteisessä ja matalan kynnyksen oppimisympäristössä. Valinnaiskurssit täydentävät perusopetuksen muuta hyvinvointia ja keskittymistä tukevaa työtä ja vastaavat oppilaiden erilaisiin tarpeisiin joustavalla tavalla.

Suomenkielinen ja ruotsinkielinen esiopetus

Turun kaupungin esiopetuksessa lasten oppimisen ja esiopetukseen osallistumisen tukea sekä hyvinvoinnista huolehtimista tehdään suunnitelmallisesti niin rakenteellisilla kuin pedagogisillakin ratkaisuilla.

Päiväkotien kokopäiväpedagogisessa toiminnassa huomioidaan useita asioita, jotka ylläpitävät ja kehittävät lapsen keskittymiskykyä, säätelytaitoja, itsestä ohjautuvuutta ja hyvinvointia.

Esiopetuksessa taitoja harjoitellaan erikokoisissa ryhmissä joustavasti ryhmiä ja kasvattajia vaihdellen. Toiminnalliset työtavat mahdollistavat paremman keskittymisen monille lapsille. Yhdessä harjoitellaan tunnetaitoja, säätelytaitoja sekä pettymys- ja ristiriitatilanteiden kohtaamista. Sovitut toimintatavat kirjataan ryhmän pedagogiseen toimintasuunnitelmaan, ja niitä kehitetään edelleen havaintojen ja lasten tarpeiden pohjalta.

Esiopetuksessa toiminta- ja oppimisympäristöä muokataan lasten tarpeiden mukaan. Toiminnassa huomioidaan selkeä päivän kulku, ennakoidaan siirtymiä, minimoidaan kiireen tuntua ja kiinnitetään huomiota aikuisen ja lapsen väliseen vuorovaikutukseen. Aikuisten yhteneväiset toimintatavat sekä tarvittavien vaihtoehtoisten kommunikaatiomenetelmien käyttäminen lisäävät kaikkien ymmärrystä. Aistiärsykkeiden minimoimiseen on enenevässä määrin kiinnitetty huomiota useilla tavoilla, esimerkiksi ryhmätilojen siisteys, tilanjakojen käyttäminen, äänimaailman huomioiminen jne. Useiden päiväkotien ryhmätiloihin on rakennettu erillisiä rauhoittumiselle tarkoitettuja paikkoja.

Kahden viimeisen toimintavuoden aikana henkilöstöä on koulutettu turvallisiin toimintamalleihin (MAPA), yhteisopettajuuteen sekä uusimpana Zones of regulation -menetelmän systemaattiseen ja kognitiiviseen lähestymistapaan, jonka tavoitteena on opettaa lapsille tunnetilojen ja vireystason säätelyä. Koko varhaiskasvatuksen henkilökunta veloitettiin katsomaan aistiesteettömyydestä kertova webinaari. Henkilöstön on mahdollista osallistua säännöllisiin koulutuksiin puhetta tukevien kommunikaatiokeinojen käytöstä. Henkilöstön osaamisen lisäämistä edellä mainittuihin toteutuneisiin koulutuksiin viitaten on tehty harkiten ja suunnitelmallisesti. Edelleen on tärkeää keskittyä jo aloitettujen toimenpiteiden osalta osaamisen laajentamiseen, kehittämiseen ja ylläpitämiseen.

Turun kaupunki	§	Kokouspvm	Asia	4
Kaupunginhallitus	158	04.05.2026	6	
Kaupunginvaltuusto	85	18.05.2026	10	

Yhteenveto

Yhteenvetona voidaan todeta, että Turun peruskouluissa ja toisen asteen oppilaitoksissa oppilaiden ja opiskelijoiden keskittymistä edistetään jo määrätietoisesti rakenteellisten linjausten kuten tuen uudistamisen, mobiililaitteiden käytön rajaamisen, henkilöstön kouluttamisen sekä tutkimusperustaisen kehittämistyön kautta. Kaupunki pitää tärkeänä, että keskittymistä ja hyvinvointia vahvistetaan pitkäjänteisesti osana koulujen ja oppilaitosten perustehtävää, koko henkilöstön toimintakykyä ja oppimisympäristön laatua tukemalla.

Oheismateriaali 1 Valtuutettu Eeva-Johanna Elorannan ym. aloite oppilaiden keskittymiskyvyn parantamisesta Turun kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Kv § 85

Oheismateriaali 1 Valtuutettu Eeva-Johanna Elorannan ym. aloite oppilaiden keskittymiskyvyn parantamisesta Turun kaupungin kouluissa ja oppilaitoksissa

Kaupunginhallituksen ehdotus

Kaupunginvaltuusto merkitsee edellä olevan vastauksen tiedoksi ja aloitteen käsitellyksi.

Päätös Ehdotus hyväksyttiin.

Jakelu

tied Eloranta Eeva-Johanna